

KURDINKIELISTEN MAAHANMUUTTAJIEN
KÄSITYS SUOMEN TOIMEENTULOTUESTA -
HAASTATTELUTUTKIMUS

Aryan Rostamnejad
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Opinnäytetyö, kevät 2018
Asioimistulkkauksen koulutus
Tulkki (AMK)

IIVISTELMÄ

Rostamnejad, Aryan. Kurdinkielisten maahanmuuttajien käsitys Suomen toimeentulotuesta - haastattelututkimus.

Kevät 2018. 36 s.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Asioimistulkkauskoulutus, tulkki (AMK).

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli haastattelujen avulla pyrkiä selvittämään, mihin maahanmuuttajakurdiensa käsitys toimeentulotuesta perustuu. Työelämän tulkkauskokemusten kautta on huomattu, että toimeentulotuki-termin vastineena käytetään usein lainasanaa ”m'aash”, joka merkitykseltään vastaa pikemminkin suomen kielen sanaa palkka.

Tarkoitus oli myös selvittää, miten kulttuurierot vaikuttavat käsitteen ymmärtämiseen ja miten kurdikulttuuriin olennaisesti kuuluvat yksilöllisyys ja yhteisöllisyys vaikuttavat tietojen hankintaan ja hakuun. Tutkimustulokset saattavat myös avata tietoa kurdikulttuurista, jonka taustalla vaikuttaa vahvasti islam. Tästä tiedosta saattaa olla hyötyä erityisesti maahanmuuttajien kanssa toimiville suomalaisviranomaisille.

Tutkimuksen aineisto koostui kahden suomalaisen kantaväestöön kuuluvan henkilön ja kymmenen kurditaustaisen henkilön teemahaastatteluista. Haastattelut toteutettiin elokuussa 2017. Haastattelut tallennettiin ja analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin keinoin. Haastatteluiden kysymykset liittyivät toimeentulotuen periaatteisiin ja tiedonlähteisiin sekä tapaan hakea tietoa toimeentulotuesta.

Opinnäytetyön tutkimustulokset osoittavat, että kurdinkieliselle toimeentulotukiohjeelle on tarvetta Suomessa: yhteiskunta saattaisi säästää verovarvoja ja Suomessa asuvat kurdit kotoutuisivat ehkä nopeammin Suomeen. Opinnäytetyöstä on hyötyä myös Kelalle ja sosiaaliviranomaisille, jotka työskentelevät kurdien sekä muslimitaustaisten asiakkaiden kanssa. Asiakkaiden taustojen tuntemus auttaa viranomaisia ohjeistamaan asiakkaitaan selkeämmin ja tehokkaammin.

Asiasanat: kurdi, teemahaastattelu, toimeentulotuki, kulttuuri, maahanmuuttaja, opas

ABSTRACT

Rostamnejad, Aryan. Kurdish immigrants' understanding of the Finnish income support system – an interview study.

Spring 2018. 36 p.

Diaconia University of Applied Sciences, Degree Programme in Community Interpreting. Degree: Interpreter.

The purpose of this thesis was to clarify what Kurdish immigrants' understanding of income support is based on. Personal experiences in working as a community interpreter reveal that the widely used equivalent term m'aash in Kurdish means mostly salary, rather than social assistance.

The aim was also to find out about the influence of the cultural differences in understanding the concept, and further, how cultural differences in the aspects of individualism and communality might affect the collecting of information. In the light of the results of this study, also important information on the influence of the strong Islamic background in the Kurdish culture came out. Such information might be helpful for Finnish authorities, who are closely offering services to Kurdish immigrants.

The material of the survey consists of the theme interviews of two persons of Finnish origin and ten Kurdish immigrants. The interviews were carried out in August 2017. The interviews were recorded and the essential parts for the thesis were extracted from the recordings. The themes were the principles of income support, and the sources of information, also the customs of applying for income support.

In the study it came out that producing guidelines for income support in the Kurdish language is needed in Finland: The society would benefit from not spending unnecessary tax revenues, and it could make the Kurdish immigrants' integration into Finland easier. Service offices like The Social Insurance Institution of Finland (Kela), and social service centres, who are working with Kurdish and Muslim background immigrants can benefit from the outcome of this study. Having correct knowledge of immigrant customers helps authorities to guide immigrants more clearly and effectively.

Keywords: social assistance, immigrant, Kurdish, guidelines, theme interviews, culture

تیگه‌بیشتنی کۆچبهرانی کورد له سهر یارمەتی بژیو له فینلاند دا، له توێژینهوهی لیدوانیدا. ئاریان رۆسته‌مه‌نژاد. زانکۆی دیاکونیا بۆ زانسته‌پیشه‌بیه‌کان، به‌شی وەرگیرانی زارمکی. به‌هاری ۲۰۱۸، ۳۶ لاپه‌ره.

له‌م توێژینه‌وه‌یه‌دا مه‌به‌ست بوو روون بکریته‌وه که تیگه‌بیشتنی کوردانی کۆچبهر له بابەتی یارمەتی بژیو له سهر چ بناغه‌یه‌که‌وه‌یه. له ماوه‌ نه‌زموونی کاری دا بۆم دهرکه‌وتوو که کورده‌کان بۆ یارمەتی بژیو ده‌سته‌واژه‌ی مه‌عاش که وشه‌یه‌کی نامۆیه به کار ده‌هێنن، به‌لام واتای مه‌به‌ستی سهرمکی ناپێکی و زۆرتر واتای مووچه‌ی لێ ده‌بێته‌وه.

هه‌روه‌ها مه‌به‌ست بوو کاریگه‌ری جیاوازییه نه‌ریتییه‌کان بۆ تیگه‌بیشتن له ده‌سته‌واژه‌کان بخرینه به‌ر چاو و روون بکریته‌وه که له نه‌ریته جیاوازه‌کاندا کاریگه‌ری دیارده‌کانی تاکه‌کەسی و کۆکەسی چون شۆین له سهر کۆ کردنه‌وه و وه‌ده‌ست هێنانی زانیاری داده‌نێن. دهرئه‌نجامی توێژینه‌وه‌که له‌وانه‌یه ده‌لاقه‌یه‌کی زانیاری له سهر نه‌ریتی کورده‌واری و پێوه‌دیاریوونی دیارده‌کانی ئیسلام له‌سه‌ر ئهم نه‌ریته بکاته‌وه. دهرئه‌نجامی ئهم توێژینه‌وه ده‌توانی بۆ کارگیرانی فینلاندی که خزمه‌تگوزاری ده‌ده‌ن به کۆچبهران به گه‌شتی به که‌لک بی.

بۆ به‌ریوه‌بردنی توێژینه‌وه‌که که‌لک له شێوازی لیدوانی بابەتی ده‌گه‌ل دوو دانیشتووی ره‌سه‌نی فینلاندی و ده‌کەس کۆچبهری کورد پێکه‌هێنراوه. لیدوانه‌که له مانگی ۸/۲۰۱۷ دا به‌ریوه چووه. لیدوانه‌کان تۆمار کراون و لێکدانه‌وه له ناوه‌رۆکیان له توێژینه‌وه‌که به کار هێنراوه. پرسیاره‌کان له سهر بنه‌ماکانی یارمەتی بژیو و سه‌رچاوه زانیارییه‌کانی، هه‌ره‌ها کۆ کردنه‌وه زانیاری سه‌بارت به ئهو دارنێزراوون.

دهرئه‌نجامه‌کانی ئهم توێژینه‌وه به‌کالتوریۆسنامه‌یه ده‌یسه‌لمێنی که له فینلاند پنیوست به ئاماده کردنی ناملیکه‌ی رینماییی له سهر یارمەتی بژیو به زمانی کوردی هه‌یه. هه‌بوونی رینمایینه‌وه ده‌بێته هۆی به‌رگری کردن له به‌ فیرۆداچوونی داها‌تی باجی و لات، هه‌روه‌ها یارمه‌تیدەر ده‌بی بۆ ئه‌وه‌ی که کورده‌کانی کۆچبهر خیراتر جیگیریی و لات بین. ئهم توێژینه‌وه به‌کالتوریۆسنامه‌یه یارمەتی کارگیرانی فه‌رمانگه‌کانی کێلا و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی ده‌کا تاوه‌کو باشتر تییگه‌ن له‌م کوردانه‌ی سه‌ردانیان ده‌کەن و کۆچهرانیکی که له ولاتانی ئیسلامیه‌وه هاتوون. شاره‌زایه‌تی له رابردووی نه‌ریتی کۆچبهران ده‌بێته هۆی ئه‌وه‌ی که کاربه‌ده‌ستان و کارگیرانیکی خزمه‌تگوزاری به کۆچبهران ده‌ده‌ن، کارمه‌کیان ئاسانتر و کاریگه‌رتر به‌ریوه به‌ین.

کلیمه‌وشه: زمانی کوردی، لیدوانی بابەتی، یارمەتی بژیو، نه‌ریت، کۆچبهر، رینمایینه‌وه

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 KELA.....	9
2.1 Kelan myöntämä toimeentulotuki.....	9
2.2 Sosiaalissa islamilaisessa järjestelmässä.....	10
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS.....	11
4 KULTTUURINÄKÖKULMA	12
4.1 Suomen kaupungistuminen	12
4.2 Havaintoja kurdinkielisten lähtömaiden ja suomalaisen yhteiskunnan rakenteista	13
4.3 Uuden kulttuurin käsitteiden tuomat haasteet.....	15
5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUSPROSESSIN KULKU	17
5.1 Laadullinen tutkimusote	17
5.2 Haastattelu tutkimusmenetelmänä.....	17
5.3 Tutkimusta ja haastattelua tukeva aineisto sekä haastatteluteemat	18
5.4 Haastattelun haasteet.....	19
5.5 Tutkimukseen osallistuvat henkilöt	20
5.6 Tutkimuksen etiikka	21
5.7 Haastattelumuoto.....	22
6 Tutkimusanalyysi	24
7 TUTKIMUSTULOKSET.....	25
7.1 Tutkijan taustan vaikutus haastateltavien löytymiseen	25
7.2 Kantaväestöön kuuluvien suomalaisten ja kurdimaahanmuuttajien käsitys toimeentulotuesta	25
7.3 Kurdimaahanmuuttajien yleinen käsitys toimeen tulemisesta.....	26
7.4 Verkoston merkitys tiedon hankinnassa	28

7.5 Käsitteiden ymmärtämisen haaste.....	28
8 POHDINTA	30
LÄHTEET.....	35

1 JOHDANTO

Suomeen on vuosien kuluessa tullut yhä enemmän kurdinkielisiä maahanmuuttajia ja heidän määränsä on edelleen kasvussa. Tilastokeskuksen viimeisimmän tilaston mukaan vuoden 2016 lopulla kurdinkielisiä pysyvän oleskeluluvan saaneita henkilöitä oli Suomessa 12 226. (Tilastokeskus 2016.)

Kelan myöntämä toimeentulotuki on näiden maahanmuuttajien ensisijainen tukimuoto. Olen toiminut neljätoista vuotta asioimistulkkinä ja kielentarkastajana Suomessa ja tänä aikana olen huomannut, ettei näin suurelle joukolle maahanmuuttajia ole tarjolla toimeentulotuesta omankielistä materiaalia. Selkokieline materiaali, joka olisi laadittu yhdessä kurdin kielen ja kulttuurin asiantuntijan kanssa edistäisi toimeentulotukeen liittyvien käsitteiden ymmärtämistä ja sitä kautta myös kotoutumista. Olen myös havainnut, että tulkkien toimeentulotuesta käyttämät kurdinkieliset vastineet vaihtelevat suuresti ja ovat jopa harhaanjohtavia. Ammattitaitoinen tulkki on siten omalta osaltaan ratkaisevassa roolissa, kun kurdimaahanmuuttajalle välitetään hänen uuteen elämäänsä liittyviä perustietoja. Asioimistulkin ammatissani olen todennut, että monilla kurdin kielen tulkeilla Suomessa ei ole alan koulutusta tai tutkintoa.

Tässä opinnäytetyössä keskitytään Kelan toimeentulotukiohjeen tarpeeseen ja merkitykseen kurdinkielisille maahanmuuttajille. Opinnäytetyötä varten haastateltiin kahta kantaväestöön kuuluvaa suomenkielistä ja kymmentä kurdinkielistä henkilöä eri ikäryhmistä ja sosiaaliluokista. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten he ymmärtävät toimeentulotuki-termin sekä mistä heidän käsityksensä on syntynyt. Tämä tutkimus osoittaa, että haastateltavien käsitykset ovat hyvin kirjavia ja he ovat ymmärtäneet toimeentulotuen merkityksen jopa virheellisesti. Monesti väärinymmärrys johtui tulkin käyttämästä virheellisestä vastineesta eli lainasanasta "m'aash", joka merkitsee pikemminkin palkkaa.

Tutkimuksen tarkoitus oli myös selvittää, miten kulttuurierot vaikuttavat toimeentulotuki-käsitteen ymmärtämiseen ja miten kurdikulttuuriin olennaisesti kuuluvat

yksilöllisyys ja yhteisöllisyys vaikuttavat tietojen hankintaan ja hakuun. Tutkimustulokset saattavat myös avata tietoa kurdikulttuurista, jonka taustalla vaikuttaa vahvasti islam. Tästä tiedosta saattaa olla hyötyä erityisesti maahanmuuttajien kanssa toimiville suomalaisviranomaisille. Opinnäytetyö auttaa myös asioimistulkkeja ja tulkkiopiskelijoita ymmärtämään, kuinka tärkeää on käyttää vakiintuneita vastineita käsitteistä, joita ei ole lähtökulttuurissa. Opinnäytetyön tuloksena syntyi myös vihjeitä siitä, mitä tulisi ottaa huomioon, kun kurdinkieliselle henkilölle laaditaan suomenkielisiä ohjeita Kelan eri tukimuodoista. Suomeen muuttaneiden kurdien lähtökohdat eroavat nykypäivän suomalaisista olosuhteista ja siksi valotan lyhyesti tätäkin puolta vertaamalla Suomessa asuvien kurdien tilannetta kantasuomalaisten kohtaamiin haasteisiin Suomen kaupungistumisen aikana.

2 KELA

Kansaneläkelaitos (Kela) on eduskunnan valvonnassa oleva itsenäinen sosiaaliturvalaitos, jolla on oma hallinto ja talous. Sen valvontaa hoitavat eduskunnan nimeämät valtuutetut. Kela huolehtii Suomessa asuvien ja monien ulkomailla asuvien suomalaisten sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat esimerkiksi lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki, vammaisetuudet ja vähimmäiseläkkeet. (kela.fi)

2.1 Kelan myöntämä toimeentulotuki

Suomen sosiaaliturvan ansiosta kenenkään ei tarvitse kärsiä tyydyttämättömyyden elämänsä perustarpeita. Lailla on säädetty oikeus saada toimeentulotukea, jos ei ole muita tuloja, joilla voi elää. Lain mukaan jokaisella on oikeus saada toimeentulotukea, jos henkilö on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentuloa turvaavien muiden etuuksien avulla, muista tuloistaan tai varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai muulla tavalla. (Kela. Toimeentulotuki.)

Toimeentulotuki on rahallinen tuki. Kelan mukaan toimeentulotuen tarkoitus on turvata henkilön tai perheen toimeentulo. Lisäksi se edistää itsenäistä selviytymistä. (Kela. toimeentulotuki.) Ajatus tukee yksilöoikeutta. Suomen perustuslaissa todetaan, että ”jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen” (L 1999/731). Kontrasti korostuu erityisesti, kun kyseessä ovat ihmiset, jotka muuttavat Suomeen verrattuna erilaisesta kulttuurista, kuten Iranista ja Irakista, joissa edes perusihmisoikeuksia ei kunnioiteta. Työkieleni kotimaissa Iranissa ja Irakissa tiettyjen yhteiskuntaluokkien toimeentulo ja samalla yksilön oikeudet ovat vaarassa. Edellä mainituissa maissa vallitsee korruptio, johon luonnollisesti köyhillä ei ole varaa lähteä mukaan. Siksi köyhät köyhtyvät entisestään ja rikkaat tulevat rikkaammaksi. Myös naisten ja lasten asema on heikko, josta koituu traumasoituvia ja henkisesti arkoja aikuisia. Valta ja maan taloudelliset varat kuuluvat yksinomaan vallanpitäjille. Jos haluaa opiskella tai saada työpaikkaa

täytyy ensin hyväksyä vallan uskonnollista ja poliittista suuntausta. Tämä selittää sen, miksi yksilöoikeuksilla ei ole missään sijaa.

2.2 Sosiaalikkassa islamilaisessa järjestelmässä

Kun vielä pohditaan termiä toimeentulotuki, niin islamilaisessa järjestelmässä on itse asiassa olemassa termi Bayt al-Māl (Encyclopaedia Islamica Foundation, Al-islam). Termi on arabiankielinen ja se tarkoittaa 'rahan talo' tai 'omaisuuden talo'. Islamin ensimmäisten hallitsijoiden ajoissa kansalaisten varoja kerättiin eri muodoissa ja niitä säästettiin kassaan. Hallitsijoilla oli velvollisuus käyttää näitä varoja oikeudenmukaisesti kansalaisten eduksi. Samasta kassasta piti maksaa köyhille ja vähävaraisille. Nykyään on käytössä erilaisia avustusjärjestöjä, jotka saavat rahat valtion varoilta ja eri muodoissa auttavat köyhiä kansalaisia. Termi on edelleen käytössä, vaikka enää ei ole olemassa kassaa samalla nimellä.

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää, mikä maahanmuuttajakurdien käsitys toimeentulotuesta on ja mihin tämä käsitys perustuu. Työssäni asioimistulkkina olen huomannut, että toimeentulotuki-termin vastineena käytetään usein lainasanaa ”m’aash”, joka merkitsee pikemminkin palkkaa.

Tarkoitukseni oli myös selvittää, miten kulttuurierot vaikuttavat käsitteen ymmärtämiseen ja miten kurdikulttuuriin olennaisesti kuuluvat yksilöllisyys ja yhteisöllisyys vaikuttavat tietojen hankintaan ja hakuun. Tutkimustulokset saattavat myös avata tietoa kurdikulttuurista, jonka taustalla vaikuttaa vahvasti islam. Tästä tiedosta saattaa olla hyötyä erityisesti maahanmuuttajien kanssa toimiville suomalaisviranomaisille. Aiheesta en suoraan löytänyt aikaisempia tutkimuksia. Husein Mohammed on tutkinut sitä, miksi eri kulttuureista tulevat ihmiset ajattelevat eri tavalla (Muhammed, 2011). Tässä opinnäytetyössä käsittelen lyhyesti myös kurdikulttuurin ja yhteiskuntarakenteiden taustoja, jotka vaikuttavat osaltaan myös suomalaisten käsitteiden, kuten toimeentulotuen ymmärtämiseen. Koska Suomeen muuttaneiden kurdien lähtökohdat eroavat nykypäivän suomalaisista olosuhteista, valotan tätäkin puolta vertaamalla tilannetta Suomen kaupungistumisen haasteisiin aikoinaan.

Tutkimuksen tarkoitusta varten haastattelin kahta kantaväestöön kuuluvaa suomenkielistä ja kymmentä kurdinkielistä henkilöä eri ikäryhmistä ja sosiaaliluokista. Kurdinkielisten henkilöiden Suomessa asumisaika vaihteli kahdesta kahteenkymmeneenseitsemään vuoteen. Tutkimuksessa käytettiin puolistrukturoitua teemahaastattelua.

4 KULTTUURINÄKÖKULMA

4.1 Suomen kaupungistuminen

Kurditaustaisen maahanmuuttajan kotoutumista ja siihen liittyviä haasteita voi olla helpompi hahmottaa vertaamalla hänen tilannettaan katsauksella suomalaisen yhteiskunnan kaupungistumisen tuomiin haasteisiin Suomen kantaväestölle. Elämäntapojen muutos on tarkoittanut ainakin osittaista irtautumista perinteiden kahleista, mutta myös pakkovalinnasta ja vastuun kantamista omista valinnoista. Jokinen (2006, 175) toteaa, että myöhäismodernin yhteiskunnan sosiokulttuurinen vapautuminen on tuonut mukanaan individualisoitumisen ja ainakin periaatteessa koko elämäntavan muovailtavuuden. Käytävissä on suunnaton määrä käsitteitä, kuvia, kaavoja ja näkökulmia; joukkotiedotusvälineiden kautta saamme käsityksen siitä, mitä kaikkea voisimme olla, miltä näyttää, kuinka kuluttaa ja miten elää elämäämme. Jokisen (2006) mukaan omaa elämäntapaa voi peilata median tarjoamaa mahdollista elämäntapaa vasten. Kulttuurinen pelitila on kasvanut, mahdollisuuksia näyttää olevan lähes rajattomasti, mutta niiden velvoittavuuskaan ei ole täysin kadonnut. Sosioekonomiset mahdollisuudet eivät välttämättä ole kuitenkaan kasvaneet samassa suhteessa. Näyttää siltä, että jostain syystä erityisesti miehet ovat joutuneet vaikeuksiin. Mies joutuu hämmennyksiin, kun hänen on oltava yhtä aikaa sekä moderni joustava mies että patriarkaalisen mallin mukainen vahva isähahmo. (Jokinen 2006, 175.)

Monet Lähi-idästä muuttaneet ihmiset ovat tottuneet elämään päivä kerrallaan. Se tarkoittaa sitä, että monipuoliset yhteiskunnalliset palvelut ja sosiaalitoimen palvelut ja työelämävakuutus ja eläkemaksujärjestelmä eivät toimi kunnollisesti, eikä ihmisillä ole tarpeeksi tietoa sellaisista asioista. Kansalaisyhteiskunnat eivät siis entuudestaan ole heille tuttu asia. Voi siis olla, että uudessa asuinmaassaan he eivät tiedä omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, koska vastaavasta järjestelmästä ei ole aikaisempaa kokemusta. Toisaalta tietämättömyys omista oikeuksistaan Suomessa altistaa heidät hyväksikäytölle työelämässä. Ollus (2012, 96) mainitsee, että viranomaisten tietoon tulleet tapaukset muodostavat vain jäävuoren huipun kaikesta ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäytöstä. Olluksen

(2012, 96) mukaan harmaan talouden uhrin tilanteeseen voi vaikuttaa hänen tietämättömytensä omista oikeuksistaan ja työlainsäädännöstä.

Niiden maiden hallitukset ja hallitusjärjestelmät, joista kurdit ovat Suomeen tulleet, ovat korruptoituneita. Maailmassa korruptiotilannetta eri maissa tutkii kansainvälinen kansalaisjärjestö Transparency International. Katsaus järjestön vuosittain julkaistavaan raporttiin paljastaa karvaan totuuden asiakaskohderyhmän korruptiotilanteesta. Kohderyhmän kurdimaahanmuuttajat tulevat Suomeen pääosin Iranista ja Irakista. Vuoden 2016 raportissa on arvioitu 176 maan korruptiotilanne. Sen mukaan Iran on sijalla 131 ja Irak sijalla 166 eniten korruptoituneiden maiden joukossa (Transparency International). Tällaista taustaa vasten lienee luonnollista olettaa, että maahanmuuttajataustaisella kurdilla voi olla tietynlaisia ennakkoluuloja tai -asenteita minkä tahansa maan viranomaisia ja heidän luotettavuuttaan kohtaan.

Kieli vaikuttaa kulttuuriin ja kulttuuri kieleen ja samalla kieli vaikuttaa siihen, miten ajattelemme. Täten on luonnollista, että koska tutkimieni ihmisten kotimaassa ei ole sosiaalisena järjestelmänä toimeentulotukea eikä myöskään kielessä suoraa vastinetta tälle termille, on sana ja koko käsite heille vieras ja vaatii laajempaa selittämistä. Koska tässä kohdassa käytetään monesti termiä, joka vastaa palkkaa, voi kurdinkielisen olla vaikea ymmärtää, miksi hänen oikeus tähän etuuteen katoaa silloin, kun hän menee töihin. Kun siis oletettavasti hän voi olettaa, että hänellä on lähtökohtaisesti oikeus ”kansalaispalkkaan”.

4.2 Havaintoja kurdinkielisten lähtömaiden ja suomalaisen yhteiskunnan rakenteista

Tulkkauskokemukseni on osoittanut minulle, että kulttuurien väliset erot voivat joskus hankaloittaa myös yhteiskuntarakenteiden ymmärtämistä tai jonkin tietyn käsitteen käyttämistä. Jos ihmisellä ei lähtömaassaan ole vastaavaa yhteiskunnallista palvelua tai rakennetta olemassa, vaaditaan kotoutukselta paljon sitä, että näitä olemassa olevia eroja avataan ja niistä keskustellaan. Seuraavaksi esittelen työssäni muutamia havaintojani näistä yhteiskunnallisista rakenteista

osoittaakseni, millä tavalla kurdinkielisten maahanmuuttajien lähtömaiden yhteiskunnallinen rakenne eroaa suomalaisen yhteiskunnan rakenteesta. Havaintoni perustuvat omiin kokemuksiini Suomeen muuttaneena kurdina.

Myös maahanmuuttajatausta voi toimia yhdistävänä tekijänä ja luo siten verkoston. Siksi ei ole mitään yllätys, että kurdi tukeutuu somalin apuun pärjätäkseen arjessa (Amirkhani, 2017, 20). Myös yleinen kanssakäynti on yksi syy verkostoitua. Sosiaaliseseen verkostoon kuulumisella on aina omat kriteerinsä. Kopakkalan (2005, 35) mukaan, kriteerejä ovat tyypillisesti sukulaisuus, etninen tausta, työ, harrastusala, vapaa-aika, ystävyys, politiikka, opiskeluala tai uskonto.

Moskeija ei ole ainoastaan rukouspaikka niille jotka siellä käyvät. Suomalaiselle baari tai sauna voivat olla yleisiä paikkoja, joissa miehet tapaavat muita, mutta kurdimiehelle vastaava paikka on kahvila tai moskeija. Tulkin työssäni eräs eläkeläinen kurdimies kertoi minulle, että eräs arabimies oli moskeijassa Espoossa neuvonut häntä, kuinka tämä voi vaatia kotimaan matkarahaa sosiaalityöntekijältä. Islamilaiset hoitavat moskeijassa rukouksen ohella myös muita asioita, kuten neuvovat toinen toistaan ja vaihtavat esimerkiksi vaatteita ja huonekaluja keskenään. Kokemukseni on osoittanut, että kaksi huonosti suomea puhuvaa maahanmuuttajaa ymmärtää toisiaan paremmin kuin huonosti suomea puhuva maahanmuuttaja ja kantasuomalainen henkilö.

Verkostoituminen näkyy myös koko kansan kulttuurin yhteisöllisyytenä. Kurdit ovat kansana yhteisöllisiä kuten muutkin Lähi-Idän kansat. Yhdessä asioista selvää ottaminen ei ole osa yhden henkilön luonnetta, vaan se on kulttuurillinen ilmiö. ”Yhteisökeskeisessä (kollektiivisessa) kulttuurissa on tyypillistä ”me-keskeisyys”. Identiteetti ei perustu yksilöön vaan ryhmään, jonka jäsen kukin on syntymästään lähtien.” (Väestöliitto ry).

Yhteisöllisessä kulttuurissa piilee myönteisiä voimavaroja, joita voi hyödyntää maahanmuuttomaan kuten suomalaisen yhteiskunnan palveluiden parantamisessa. Kurdikulttuurissa yhteisöllisyyteen kuuluu toinen toisistaan huolehtiminen ja iäkkäiden ihmisten kunnioittava kohtelu. Työpaikoilla maahanmuuttajien työmoraalia ja asennetta hoitaa työtehtävät on todettu hyväksi. Rintala-Rasmuksen

ja Giorgianin (2007, 52–53) mukaan, maahanmuuttajat nähtiin sitoutuvina ja lojaaleina työntekijöinä. Lisäksi hoito- ja palvelualoilla koettiin, että suomalaisten asenteessa asiakkaisiin saattaa korostua kiireen ja tehokkuuden vaatimukset, kun taas maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden asenne asiakkaisiin nähtiin ihmisläheisenä, sosiaalisesti orientoituneena.

4.3 Uuden kulttuurin käsitteiden tuomat haasteet

Suomessa muun muassa perustuslaki (Suomen perustuslaki 11.6.1999/731) ja hallintolaki säätelevät julkisten alojen yritysten viestintävelvollisuutta (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621, hallintolaki 6.6.2003/434). Perustuslaissa määritellään, että jokaisella on perusoikeus tietoon ja hyvään hallintoon. Täsmällisen ja ymmärrettävän tiedon saaminen omalla äidinkielellä tai kielellä, jota maahanmuuttaja hallitsee kohtalaisesti, on yksi edellytys maahanmuuttajan kotoutumiselle. Lumion (2014, 44) mukaan juuri maahanmuuttajat on se kohderyhmä, joka tarvitsee apua uudessa kulttuurissaan ja sopeutuminen uuteen yhteiskuntaan voi kestää kauan. Vasta Suomeen muuttaneiden on alkuvaiheessa vielä haastavaa ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan käsitteitä. Oman ja uuden kulttuurin yhdistäminen voi tuntua raskaalta. Tämä tulee erityisesti esille maahanmuuttajien ja viranomaisten välisessä kommunikoinnissa, kun yhteistä kieltä ei ole ja toimitaan tulkin välityksellä. Lainialan & Säävälän (2012, 119) mukaan kotoutumisen onnistumiseen vaikuttavat myös ulkopuoliset tekijät kuten esimerkiksi yhteiskunnan tarjoamat palvelut, työelämän rekrytointikäytännöt ja ympäristön asenteet.

Käännösteoreettisesta näkökulmasta tarkasteltuna Vehmas-Lehdon (2002, 102–105) mukaan viestin perille menon varmistamiseksi lähtötekstin tulkitsija tarvitsee riittävät taustatiedot. Kyse on Skopos-teoriasta. Ulkomaalainen, joka tulee eri kulttuurista, ei voi aina ymmärtää viestiä ilman selityksiä, vaikka suomalainen lukija tietääkin, mistä on kysymys. Syy on se, että ulkomaalainen lukija tulee erilaisesta ympäristöstä kuin alkuperäisen tekstin kulttuuri. (Vehmas-Lehto 2002, 102–105.) Sama koskee tulkattua puhetta. Maahanmuuttajan lähtökulttuurin yh-

teiskunta, tavat ja ajattelutapa ovat erilaisia. Tämän opinnäytetyön keskeistä käsitettä toimeentulotukea ei ole olemassa kurdinkieltä puhuvissa yhteiskuntajärjestelmissä.

5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUSPROSESSIN KULKU

5.1 Laadullinen tutkimusote

Laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on kuvata todellista elämää ja syväymmärtää tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman hyvin. Pyrkimyksenä on ymmärtää kokonaisvaltaisesti tutkimuksen kohteena olevaa asiaa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 161.) Laadullinen tutkimus sisältää sanoja ja lauseita, eikä sen tarkoituksena ole pyrkiä yleistyksiin, kuten määrällisen tutkimuksen, joka perustuu numeeriseen aineistoon. Kvalitatiivisen tutkimuksen päämääränä on mielenkiintoisen tulkinnan löytäminen ja ilmiön ymmärtäminen. Se on tutkimusmenetelmänä vapaampi kuin kvantitatiivinen tutkimus, sillä siinä ei ole tarkkaa viitekehystä ja metodologiaa. (Kananen 2008, 24–25.)

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (1997, 164) mukaan laadullisen tutkimuksen tyypillinen piirre on ihmisten suosiminen tiedonkeruun instrumentteina. Toisin sanoen ihmisten omat kertomukset ja kokemukset antavat paljon tietoa, kun pyritään ymmärtämään ilmiötä kokonaisvaltaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa tutkittavan aiheen lähestymistapana on induktiivinen analyysi ilman ennako-oleuksia ja hypoteeseja.

Tässä opinnäytetyössä perehdytään pieneen kohdejoukkoon. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran mukaan (1997, 164) tuolloin on selvää, että tutkittava joukko on määritelty ennalta ja valittu tarkoituksella. Tässä opinnäytetyössä kohdejoukkona ovat kurdinkieliset maahanmuuttajat, joihin aihe liittyy.

5.2 Haastattelu tutkimusmenetelmänä

Valitsin haastattelun tiedonkeruumuodoksi. Sen etuna on, kuten Hirsjärvi ja Hurme toteavat (Hirsjärvi & Hurme 2008, 34), että kun tutkitaan ihmisiä koskevia asioita, oikea kohderyhmä pääsee vaikuttamaan itseensä vaikuttavaan asiaan

sekä kertomaan itseään koskevia asioita (Robson 1995, 227). Haastattelun merkittävä etu verrattuna kyselylomakkeeseen on mahdollisuus selventää vastauksia (Hirsijärvi & Hurme 2008, 34). Tässä opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä on teemahaastattelu. Siinä kysymykset ovat hieman strukturoidumpia kuin avoimessa haastattelussa. Kysymykseni olivat ennalta määriteltynä ja kaikille haastatelluille samat, mutta niissä liikuttiin ilman tiukkaa etenemisreittiä ja väljästi myös kysymyksiä avaten. Toisin sanoen tutkittava sai vastata kysymyksiin omin sanoin ja tilanne oli keskustelunomainen. Myös teemojen käsittelyjärjestys oli vapaa ja haastateltavat puhuivat teemoista eri laajuudessa. Tässä opinnäytetyössä minulla oli haastattelijana samat teemat, joista keskustelin jokaisen haastateltavan kanssa.

5.3 Tutkimusta ja haastattelua tukeva aineisto sekä haastatteluteemat

Tutkimuksen ja haastattelun tukena on käytetty Kelan internetsivuilta löytyvää suomenkielistä ohjetta (Pikaopas perustoimeentulotukeen), sekä Kelan internet-sivuston työntekijöille laadittua ohjetta (Kela. Etuusohjeet etuuksittain). Näistä kahdesta olisi mahdollista jatkossa yhdistää lyhyt, ytimekäs ja selkeä kurdinkielinen ohje, mikäli tutkimus osoittaa, että selkeä tarve kurdinkieliselle toimeentulotukiohjeelle on. Kelan sivuilla on määritelty etuusohjeet etuuksittain. Etuuksista keskityn toimeentulotukeen, joka koostuu kolmesta osasta: perustoimeentulotuesta, täydentävästä toimeentulotuesta ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Nämä tuet perustuvat Suomen lainsäädäntöön.

Opinnäytetyössä käytän tietolähteenä sosiaali- ja terveysministeriön internetsivuja, joilta löytyvät sosiaalialan lait, määräykset ja määrittelyt. Apuna käytän myös sosiaalialan sanastoja (esim. sosiaaliturvan sanasto). Lisäksi käytän Kelan YouTube-kanavaa (Kelakanava video: Näin haet toimeentulotukea).

Kaikille eli niin suomenkielisille kuin kurdinkielisillekin tarkoitettuja haastatteluteemoja, joista kukin haastateltava puhui vapaasti, oli kolme:

- Miten määrittelet toimeentulotuen?
- Mistä käsityksesi toimeentulotuesta on syntynyt?

- Oletko hakenut tietoa toimeentulotuesta, ja jos kyllä, niin mistä?

Erityisesti ensimmäisen kysymyksen jouduin selvittämään moneen kertaan Kurdihaastateltaville.

5.4 Haastattelun haasteet

Opinnäytetyössäni käytän teemahaastattelua. Haastattelulla on omat haittansa ja haasteensa. Minulla ei ollut ennestään mitään haastattelijan koulusta tai koke-
musta. Haastatteluprosessin aikana opin, miten toimia haastateltavien kanssa. Opin rauhoittamaan haastateltavien mieltä kertomalla, ettei heille tule haastatte-
lusta mitään seuraamuksia. Kerroin heille, että haastattelu tehdään anonyymisti. Haastattelu vei yllättävän paljon aikaa, koska minun piti etsiä ihmisiä haastatte-
luun. Yhdessä tapauksessa kävin ainakin yhdeksän kertaa eri päivinä ja eri ai-
koina pizzeria-ravintolassa, jossa työskenteli monta haastatteluun soveltuvaa
mieshenkilöä. Lopuksi haastattelu ei onnistunutkaan, koska sopivaa aikaa ei työ-
kiireiden vuoksi löytynyt, mitä he pahoittelivat.

Toinen aika vievä haastatteluvaihe oli äänitteiden käsittelyprosessi tekstiksi pa-
perille. Tein haastattelut iPad-tietokoneella. Haastattelutallenteet piti muuttaa
mp3-äänitiedostomuotoon, siirtää iPadista pilvipalveluun ja sieltä ladata kannet-
tavaan työkoneeseen ja sitten litteroida. Haastattelututkimuksen etuna oli, ettei
siitä aiheutunut kuluja. Minulla oli entuudestaan kaikki tarvittavat välineet oppilai-
tokseni puolesta.

Toivoin saavani rehellisiä vastauksia, eikä mitään diplomaattisia. Tässä haastat-
telussa monesti tuli vastaan tilanne, jossa haastateltavat antoivat sosiaalisesti
suotavia vastauksia. Yritin selittää heille, että opiskeluuni liittyvää opinnäytetyö-
täni auttaa eniten se, että he kertovat avoimesti, mitä ajattelevat. Painotin, ettei
kysymys ole testistä eikä yksikään viranomainen saa tietää, miksi joku näin on
puhunut. Selitin, että, jos onnistun hyvin tehtävässäni, työni voi vaikuttaa myön-
teisesti Kelan asiakaspalvelun parantamiseen.

5.5 Tutkimukseen osallistuvat henkilöt

Opinnäytetyössäni haastattelin kahta suomalaista ja kymmentä kurdinkielistä henkilöä. Kyselyyn osallistujilta pyysin suostumuksen käyttää vastauksia opinnäytetyössäni heidän henkilöllisyyttään paljastamatta. Tarkoitukseni oli haastatella useampaa henkilöä, mutta valitettavasti otos jäi kovin rajalliseksi, sillä kyselyyn oli vaikea yrityksistä huolimatta löytää henkilöitä heidän epäilevän suhtautumisensa vuoksi. Kohderyhmän valinta perustu siihen, että itse tutkija on taustaltaan kurdi ja tuntee kyseisen kieliryhmän taustan.

En aloittaessani työtä arvannut, että haastateltavien löytäminen tulisi olemaan niinkin haastavaa. Toukokuussa haastattelin kahta suomenkielistä henkilöä ja kesäkuun alussa haastattelin kahta kurdinkielistä henkilöä. Kurdi-soranin lisäksi tulkkaustyökieliini kuuluu myös persia. Yleensä on ollut niin, että yhdeksänkymmentä prosenttia asiakaistani on kurdinkielisiä. Ensisijaisesti olin ajatellut kysyä tulkkausasiakkaita haastatteluun aidon tulkkaustilanteen lopuksi. Tämä ei kuitenkaan onnistunut, sillä kesäkuusta eteenpäin kurdinkielisiä tulkkauksia ei tullut kuin harvoin. Lähes kaikkien kurdinkielisten tulkkausten aihe oli arkaluonteinen, kuten lastensuojelu tai sitten tilaajana oli esimerkiksi poliisihallinto. Haastattelu ei näissä tapauksissa onnistunut. Elokuussa aika alkoi opinnäytetyön aikataulusyistä käydä todella vähiin. Yleensä en toivo näkeväni asiakkaitani, kun tulkkauseni on päättännyt, mutta nyt rupesin etsimällä etsimään kaupungista tuttuja kurdinkielisten henkilöiden kasvoja. Heitäkään ei tuntunut löytyvän, vaikka yleensä heitä tulee vastaan Helsingissä tai Espoossa. Kovasta etsintätyöstä huolimatta, löysin vain muutaman potentiaalisen haastateltavan, mutta lopulta vain yksi suostui haastateltavaksi. Kahdessa tapauksessa haastattelupyyntöni suhtauduttiin suorastaan epäystävällisesti. Nekin, jotka aluksi suostuivat haastatteluun, kieltäytyivät siinä vaiheessa, kun mainitsin tallentavani keskustelun opinnäytetyötäni varten.

Otin ammattikollegat vielä avuksi ja pyysin heitä myös etsimään haastateltavia. Käytin hyväkseni myös sosiaalista mediaa ja eräälle kurdinkieliselle aktiiviselle

Facebook-sivustolle jätin haastatteluun osallistumispyynnön kurdiksi ja suomeksi. Koska edellä mainitsemani keinot eivät tuottaneet tulosta, elokuun puoliväliin mennessä kymmenestä haastattelusta olin ehtinyt tehdä vain kaksi.

Aika oli vähissä ja minun piti löytää haastateltavia. Liki kahdeksankymmentä prosenttia tulkkaustoimeksiannoistani sijaitsee Espoossa. Tiesin, että Leppävaaran sosiaalitoimiston talossa ja Kelassa on aina kurdiasiakkaita. Oman kulttuurin asiantuntijana tiesin, että minun pitää lähestyä kurdeja niin, että luottamus välillemme syntyy. Monet Espoossa asuvat kurdit tuntevat minut tulkkina ja suhtautuvat minuun myönteisesti onnistuneiden tulkkausteni ansiosta. Maineeni tulkkina on moitteeton. Muutaman päivän aikana kävin useaan otteeseen Kelassa ja tervehdin kurdiasiakkaita aina ystävällisesti. He pyysivät minulta spontaanisti apua lomakkeiden täyttämässä ja tulkkausta päivystävälle virkailijalle. He tiesivät, että minä olen ammatiltani tulkki. Tarjoudun ystävällisesti auttamaan heitä veloituksetta, ja tämä sai myös heidät suhtautumaan minuun myötämielisesti. Niinpä he lopuksi suostuivat mielellään haastatteluun.

5.6 Tutkimuksen etiikka

Laadullisen tutkimuksen eri perinteissä suhtaudutaan hyvin eri tavoin tutkimuksen etiikkaan. Suhtautumisessa on Tuomen ja Sarajärven mukaan (2013, 128) kaksi ääripäätä. Yhdessä ääripäässä etiikkaan suhtaudutaan kuin teknisluontoiseen normiin, eli tutkimusetiikan ongelmat liittyvät eritoten itse tutkimustoimintaan (haastateltavien informoimiseen, aineiston keruuseen, analyysimenetelmien luotettavuuteen, anonyymiuteen, tulosten esitystapaan jne.). Toisessa ääripäässä tutkimusetiikka on metodologinen seikka. Tuolloin kaikki valinnat, joita tutkimuksessa tehdään, ovat moraalisia.

Yksi etiikkaan liittyvistä asioista tämän tutkimuksen tekemisessä oli se, että haastateltavia oli vaikea saada, koska aihe on kulttuurissa arka. Prosessin aikana haastateltavien löytäminen tuntui välillä jopa toivottomalta. Olin varma, että olin valinnut ajankohtaisen, ”kuuman” aiheen tutkittavaksi ja tutkittava kohderyhmä olisi suuri. Haastateltavien reaktiot herättivät mielessäni ajatuksia ja kysymyksiä.

Olen toiminut asioimistulkkina vuodesta 2004, eikä tuona aikana yksikään aihe ole mietityttänyt minua yhtä paljon kuin toimeentulotuki. Totta, että ei ole olemassa tilastoa, jonka perusteella voi tietää, mikä määrä kurdeista ovat toimeentulotukiasiakaita. Kuitenkin tulkki kollegoiden kanssa olemme yhtä mieltä siitä, että kaikki kurdit alkuvuosien aikana ovat hakeneet toimeentulotukea. Ja suurin osaa heistä hakevat säännöllisesti edelleen kotoutumisajan päätettyään. Tästä syystä heräsi kysymys, miksi niin harva on valmis haastatteluun? Mitä heitä estää puhumasta asiasta haastattelu tilanteessa? Oli hauska piirre, että kun pyysin heitä haastatteluun, he keksivät tekosyyksi jotain tai ohjasivat jonnekin muualle. Esimerkiksi sanoivat, että kannattaa käydä vastaanottokeskuksessa, kurdi ravintolassa tai Itäkeskuksen kauppakeskuksen alueella. Toisaalta kun kävin kurdi kaupoissa ja ravintoloissa kuitenkin myös he ohjasivat minua muualle! Tajusin sen, että se on tapaa kieltäytyvä, sen sijaan, että olisivat sanoneet suoraan ei. Kiitin vinkistä ja vielä sitkeästi kysyin, että sopiiko jos aloitetaan sinun kanssa?

Viimeinen haastateltava oli Espoossa. Hän myös yritti kohteliaasti kieltäytyä. En ihan helposti antanut periksi, siksi kysyin häneltä syy miksi kukaan kurdeista ei suostuu tähän haastatteluun, tästä on suureksi apua minun opiskeluni lopputyössä? Mies suoraan sanoi, että ei halutaan henkilökohtaisesta asiasta, kuten raha tilanteesta puhua. Eikä kukaan halua myöntää, että elää täysin yhteiskunnan varoilla, vaan kaikki haluavat näyttää yläluokan ihmisiltä. Esimerkiksi jotkut jopa kadulla ottavat tuntemattomien kalliiden autojen kanssa valokuvaa ja lähettävät kotimaahansa kaverille. Myös ottavat kauniiden naisten kanssa kuvia. Nämä kaikki on sitä varten, että kerskailla kotimaan tuttaville ja kaverille, vaikka todellisuudessa ovat työttömiä ja elävät täysin yhteiskunnan varoilla. Tämä on myös yksi syy, että he välttävät kaikenlaista haastattelua, jottei todellisuus vaikkapa somen kautta leviä. Vakuutin hänelle, etten tule kysymään mitään henkilökohtaista.

5.7 Haastattelumuoto

Opinnäytetyössäni olen käyttänyt puolistrukturoitua teemahaastattelua. Hirsijärvi & Hurme (2008, 47) toteavat, että kysymysten järjestystä voi muuttaa (Fielding,

1996). Olin laatinut kaikille täysin samat kysymykset, mutta olen vastausten perusteella muuttanut järjestystä, kuten puolistrukturoidussa haastattelussa voi toimia. Ei ole ollut tarvetta kysyä samaa asiaa, kun haastateltava oli jo kerran antanut tarvittavat tiedot edellisessä vastauksessaan. Sitä huolimatta, että kysymykset oli laadittu etukäteen, muutin sananmuotoa selkeyden vuoksi. Sitä kautta vastaukset olivat pidempiä kuin vain kyllä tai ei -vastaus.

Hirsjärvi ja Hurme (2008, 47) korostavat, että on tärkeää, että haastateltavat tuntevat käytettävät käsitteet ja aihepiirin, josta heistä haastatellaan. Tämän varmistin siten, että kaikki haastateltavani ovat sellaisia, jotka ovat hakeneet toimeentulotukea. Tällöin teema ja aihe ovat siis heille oman elämän kautta tuttuja. Hirsjärven ja Hurmeen (2008) mukaan Robson (1995, 227) korostaa, että haastattelututkimuksen etuna on se, että oikea kohderyhmä pääsee ääneen ja vaikuttamaan niihin asioihin, jotka ovat heille tuttuja ja tärkeitä. Siksi olen valinnut tämän kohderyhmän, koska oma työelämäkokemukseni on osoittanut, että kurdinkieliselle toimeentulotuki-opastukselle on iso tarve ja hyvällä oppaalla voidaan vähentää väärinymmärryksiä.

Ihmisiä myös jännitti kovasti se, etteivät he osaisikaan antaa oikeita vastauksia. Selitin heille, että tärkeintä on kertoa, mitä mieleen tulee. Olen työskennellyt toistakymmentä vuotta tulkkina ja työssäni huomannut, ettei osalla maahanmuuttajakurdeista ole selkeää käsitystä toimeentulotuesta. Käsitystäni vahvistivat entistään haastateltavien pelko ja heidän vastauksensa.

6 Tutkimusanalyysi

Tuomen ja Sarajärven (2006) mukaan, kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä sisällön analyysia voidaan käyttää perusanalyysin menetelmänä. Sitä pitää myös teoreettisena kehyksenä, jonka avulla voi tehdä monenlaista tutkimusta. Useimmat erinimiset tutkimuksen analyysi menetelmät perustuvat näin olleen tavalla tai toisella sisällön analyysiin, jos sillä tarkoitetaan kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analyysia väliensä teoreettisina kehyksenä.

Tässä tutkimuksessa aineiston analyysi voidaan kuvata seuraavasti.

- päätin mikä haastattelu aineistossa kiinnostaa
- kävin läpi haastattelu aineiston ja erotin, sekä merkitsin kiinnostukseni sisältävät asiat, sekä jätin pois muun tästä tutkimuksesta
- merkitsin asiat yhteen ja erikseen muusta aineistosta
- teemoitin aineiston ja kirjoitin yhteenvedon

Litteroin haastattelut ja rajasin tutkimuksen tarkoitusta, eli kapeaa ilmiötä: mitä haastateltava ymmärtää toimeentulotuella ja mihin hänen käsityksensä perustuu? Litterointeihin tein muistinpanoja, joilla jäsensin, mitä aineistossa käsitellään. Haastattelu aineistosta hain samanlaisuutta. Totesin, että tutkimuksessa myös erilaisuuden esiin nostaminen voi antaa hyödyllistä tietoa erityisesti Suomen viranomiasille ja tulkeille. Sisällön analyysilla keräämäni aineiston järjestin johtopäätöstä varten. Tulokset esittelen tutkimustulokset-kappaleessa.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Tutkijan taustan vaikutus haastateltavien löytymiseen

Opinnäytetyötä varten haastattelin kahta kantaväestöön kuuluvaa suomalaista ja kymmenettä kurdimaahanmuuttajataustaista henkilöä. Kuten tutkimuksessani on aiemmin mainittu, toimeentulotuki on aiheena arkaluontainen. Tutkimuksen aikana selvisi, että vain harva haastatteluun pyytämäni henkilö oli valmis osallistumaan haastatteluun ja puhumaan aiheesta. Yhtenä tutkimustuloksena voidaan pitää sitä, että tutkijan omasta kurdimaahanmuuttajataustasta oli hyötyä. Haastateltujen mukaan kurdimaahanmuuttajan on helpompaa luottaa kurdinkieliseen haastattelijaan ja suostua haastatteluun, kuin jos haastattelijana olisi ollut kantaväestöön kuuluva suomalainen.

7.2 Kantaväestöön kuuluvien suomalaisten ja kurdimaahanmuuttajien käsitys toimeentulotuesta

Opinnäytetyöni käsittelee maahanmuuttajien käsitystä toimeentulotuesta. Tästä huolimatta päätin haastatella kahta kantaväestöön kuuluvaa suomalaista. Halusin selvittää, miten kantasuomalaisen käsitys ja tapa hankkia tietoa toimeentulotuesta eroaa kurdinkielisen maahanmuuttajan tavasta. Suomalaiset haastateltavat vastasivat kaikkiin kysymyksiin lyhyesti, jopa kahdella sanalla. Ensinnäkin he tiesivät, mitä toimeentulotuki täsmälleen tarkoittaa ja heillä oli jopa tarkkaa tietoa siitä, mistä toimeentulotukea haetaan ja miten. Tämä ei riippunut heidän iästään eikä koulutustasostaan: suomalaisista toinen oli 55 vuoden ikäinen kansankoulun käynyt mieshenkilö ja toinen oli 29 vuoden ikäinen naimisissa oleva kahden pienen lapsen isä, jolla on ammattikoulutason koulutus. Sen sijaan haastatelluista kurdimaahanmuuttajista ainoastaan yksi osasi vastata aivan oikein kysymykseen miten määrittelet toimeentulotuen. Kyseinen henkilö on asunut Suomessa 27 vuotta. Vastaajista hän oli pisimpään Suomessa oleskellut henkilö ja oli aikaisemmin toiminut monien vuosien ajan asioimistulkkina. Lopuilla yhdeksällä vastaa-

jalla ei ollut selkeää käsitystä toimeentulotuesta. Kuten todettu, suomalaisilla vastaajilla oli selkeä käsitys toimentulotuesta. He osasivat yhdistää sen sosiaalitoimistoon, josta vähävaraiset ihmiset hakivat sitä vielä vuoden 2016 loppuun saakka. Suomalaiset tiesivät myös, että sosiaalitoimisto toimii kunnan alaisuudessa. Haastatelluista maahanmuuttajista ainoastaan 27 vuotta maassa asunut henkilö osasi selkeästi erottaa kunnan ja valtion organisaatiot toisistaan. Yllättävää oli, että kaikki muut yhdeksän haastateltua puhuivat sosiaalitoimistosta ja Kelasta niin kuin ne olisivat valtion toimistoja.

Kantaväestöön kuuluvat suomalaiset kertoivat, että tietojen hankinta on helppoa, sillä se tapahtuu omalla äidinkielellä ja kaikki tiedot voi hankkia internetistä. Lisäksi he kertoivat hallitsevansa tietokoneen käytön tiedonhankinnassa. Lisäksi he kertoivat seuraavansa suomalaista mediaa, joka pitää kansalaisia ajan tasalla. Sen sijaan yhdeksän kymmenestä kurdimaahanmuuttajasta ei ollut käyttänyt mediaa tiedonhankinnan väylänä. Yleisesti ottaen tutkimuksesta selvisi, että kurdit katsovat omalla kielellään televisiota satelliittitelevisiokanavien kautta. He totesivat, että on luonnollista, katsoa televisiosta ohjelmia omalla äidinkielellä, mutta kun ei seuraa suomenkielisiä kanavia niin Suomaista yhteiskuntaa koskeviin tietoihin tulee aukko. Toinen suomalainen haastateltu ei ollut koskaan hakenut toimeentulotukea, mutta oli silti tietoinen siitä, mistä toimentulotukea haetaan ja tämän tiedon hän oli saanut juuri median kautta. Vastaavasti kahdeksan kurdimaahanmuuttajista vastasi, että suurin osa *palkasta* tulee Kelasta ja jossain määrin voi saada täydennystä sosiaalitoimistolta.

7.3 Kurdimaahanmuuttajien yleinen käsitys toimeen tulemisesta

Tutkimuksessa selvisi, että kurdimaahanmuuttajien yleisenä käsityksenä on, että valtio on ensisijaisesti vastuussa maan väestön elättämisestä. He ajattelivat myös, että he ovat ensisijaisesti oikeutettuja saamaan jatkuvasti rahallista tukea. Heidän oli vaikea ymmärtää, että myös kantaväestössä on köyhiä ihmisiä, jotka elävät valtion tuen varassa. Kolme kurdimaahanmuuttajaa sanoi suoraan, että koska Suomi on myöntänyt heille oleskeluluvan, se merkitsee sitä, että heitä pitää tukea taloudellisesti koko heidän elämänsä ajan. Heidän mielestään heidän oli

ennen Suomeen tuloa annettu ymmärtää, että valtion taloudellisella tuella on mahdollista Suomessa nauttia hyvinvointivaltion runsaudesta ja sen ohella, jos jaksaa ja on mahdollisuus, myös itse harjoittaa jotain liiketoimintaa, joka tuo lisätuloja. Tämä ei kuitenkaan vaikuttaisi etuuksien määrään. He myös totesivat, että joutuivat pettymään, koska heidän käsityksensä osoittautui vääräksi. Valtion tuella eläminen ei todellakaan tarkoita yleistä elämäntapaa, vaan he elävät mielestään köyhyydessä. Monet Suomessa asuvat kurdit ovat todellisuudessa työttömiä ja elävät köyhyydessä, mutta kerskailevat kotimaassaan kaikilla mahdollisilla valtion tuilla ja levittävät väärää tietoa. Nämä kerskailijat kertovat saavansa kaikki tuet, jos he vain kehtaavat niitä hakea. Viimeistään vuoden sisällä muutosta Suomeen todellisuus paljastuu uusille maahanmuuttajille. Toisaalta kerskailijat jättävät haastateltavien mukaan kertomatta, että he tekevät ”pimeästi” töitä maahanmuuttajaomisteisille ravintoloille ja valehtelevat tulonsa ja elämäntilanteensa sosiaaliviranomaisille. He ottavat väärin perustein vastaan lisää rahallista tukea.

Haastattelemistani henkilöistä jotkut ovat kuitenkin sitä mieltä, että kannattaa kannustaa hakijoita itse ottamaan vastuuta. Erään tutkimukseen osallistuneen henkilön mukaan pian muuton jälkeen pitää heittää pallo maahanmuuttajan omalle kentälle. Tällä tavoin hänet otetaan mukaan osallistumaan elämän kulujen maksamiseen. Tilanne ei hänen mukaansa saisi olla sellainen, että vuosien jälkeenkin asiakkaan kulut katetaan kokonaan erilaisin sosiaalituin. Kun tällainen henkilö vihdoinkin työllistyy, hänen taloudellinen tilanteensa ei juuri kohene, vaikka hän nauttii työstään palkkaa. Mutta elämä on rasittavampaa, sillä tuolloin joutuu muun muassa heräämään varhain aamulla töihin ja kotiin pääsee palaamaan vasta myöhään illalla.

Seitsemän kurdimaahanmuuttajaa oli ehdottomasti sitä mieltä, että paras tapa tulla toimeen on päästä itse töihin ja pärjätä taloudellisesti itsenäisesti. Myös sitä kautta pääsee eroon vaikeasta sosiaalitoimiston ja Kelan byrokratiasta ja viranomaisten urkinnasta. Heitä häiritsee se, että pitää ilmoittaa kaikista tuloista ja elämän muutoksista viranomaisille jatkuvasti. Se häiritsee heitä erityisesti sen takia, että heidän kotimaassaan valtio urkkii heidän elämänsä ja sitä kautta kontrolloi heitä, eivätkä he ole koskaan kokeneet olevansa vapaita eikä yksityisyyttä ole ollut.

7.4 Verkoston merkitys tiedon hankinnassa

Tutkimukseni mukaan kurdit ovat kiinnostuneita heidän elämäänsä koskevista tärkeistä tiedoista, mutta lukeminen on heille hankalaa, koska he eivät ole tottuneet lukemaan kovinkaan pitkiä tekstejä. On eri asia lukea itse ja ottaa asioista itse selvää kuin kuulla, mitä muut kertovat. Toinen kertoo oman ymmärryksensä mukaan oman käsityksensä ja saattaa kertoa jotain paikkaansa pitämätöntä. Tämä selittää osittain myös sen, miksi sosiaalitoimen tukimuodoista voi olla eriäviä ja vääriä käsityksiä.

Kaikissa haastattelemissani tapauksissa verkosto on ollut keskeinen. Arkisten asioiden hoitaminen kuten etuuksien hakeminen ovat usein syitä hankkia ja laajentaa verkostoa. Kurdeille verkoston jäsenet eivät ole entuudestaan eli ennen Suomeen muuttoa tuttuja. Kurdikulttuurissa sosiaaliseen kanssakäymiseen ja samalla verkostoitumiseen kuuluu, istua pitkään teen äärellä ja puhua arjen murheista sekä jakaa tietoa toisille.

7.5 Käsitteiden ymmärtämisen haaste

Kokemukseni tulkkina on osoittanut, että tulkit ja kurdinkieliset asiakkaat käyttävät toimeentulotuesta väärää termiä, joka on täysin vieraskielinen lainasana. Se on m'aash (almany). Tässä tutkimuksessa selvisi, että kurdinkielisten haastateltavien mielestä suomenkielinen termi toimeentulotuki on vaikea lausua ja vaikea muistaa, eivätkä he siksi edes vahingossakaan yritä käyttää suomenkielistä termiä toimeentulotuki. Haastattelujen perusteella kävi myös ilmi, että ainoastaan toimeentulotuki-käsitteen ymmärtäminen ei aiheuta ongelmia, vaan haastateltavilla oli kaiken kaikkiaan puutteellista tietoa ja vääriä käsityksiä työttömyyseduista ja erilaisista tukimuodoista. Eräs haastateltava muun muassa kertoi, että hänen on vaikea ymmärtää, mikä on ensisijainen toimeentulon lähde, mikä on työttömyysetuus ja milloin ihminen on oikeutettu toimeentulotukeen.

Huomattavaa on myös se, että esimerkiksi yksi haastateltavistani on ollut toimeentulotuen piirissä viisi vuotta, mutta ei silti pystynyt haastattelussa selvästi kertomaan tai määrittelemään toimeentulotuki-termiä. Saatuaan haastattelun aikana kuulla termin omalla äidinkielellään selitettynä, hän pystyi paljon paremmin ymmärtämään, mistä asiassa on kokonaisuutena kyse. Vaaraksi on se, että kurdi maahanmuuttajan elämän taakkaa kuormittuu entistä enemmän. Ihmiset, jotka eivät oppi kieltä sanovat avoimesti, että eivät pysty vastaanottamaan kielen, kuten eräs haastateltava mies toteaa.

Tutkimus osoitti, että asiakkaan ja viranomaisen on vaikea ymmärtää toisiaan, sillä asiakkaan saama kuva toimeentulotuesta on virheellinen, kuten edellä on todettu. Kurdinkieliset asiakkaat mieltävät termin toimeentulotuki palkaksi. Aiemmin tutkimuksen tuloksissa jo todettiin, että väärä käsitys on johtunut siitä, että kurdinkielinen asiakas on saanut virheellistä tietoa toiselta kurdinkieliseltä henkilöltä. Haastatteluissa selvisi myös yksi lisäsyys tähän väärinymmärrykseen. tulkki on tulkannut termin erheellisesti palkaksi.

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana opin entistä syvällisemmin ymmärtämään Kelan tarjoamia sosiaalipalveluja ja erityisesti toimentulotuen myöntämisen periaatteita. Tiedonhakutaitoni kehittyivät ja tämä auttaa minua valmistautumaan tulkkaustoimeksiantoihin jatkossa entistä tehokkaammin. Suomenkielisen tieteellisen tekstin tuottamistaitoni kehittyivät ja ymmärsin entistä paremmin teorian merkityksen käytännön työssä. Opin paljon haastattelusta laadullisena tutkimusmenetelmänä. Hahmotin myös entistä selkeämmin, kuinka merkityksellistä on tehdä yhteistyötä viranomaistahojen kanssa.

Näkemykseni tämän tutkimuksen pohjalta on, että viranomaisten tulisi selittää maahanmuuttajille, etteivät he pysyvän oleskeluluvan saatuaan enää ole pakolaisia, jotka elävät leirillä teltassa. He eivät siten voi odottaa, että heitä kohdeltaisiin jatkossakin kuin kipeästi avun tarpeessa olevia. Suomessa he voivat rakentaa omaa tulevaisuuttaan. Siksi heitä tulisi kannustaa siihen, että he ovat suomalaisen yhteiskunnan vaikuttajia ja täysivaltaisia jäseniä.

Haastatteluista kävi ilmi, että Suomeen muuttaneet kurdit ole aivan selvillä siitä, että toimeentulotuen saaminen ei ole pysyvä oikeus. Heidät täytyy saada ymmärtämään, että toimeentulotuki on tarkoitettu erikoistilanteisiin elämässä. Ihminen ei voi olla erikoistilanteessa vuosikymmenten ajan! Haastatellut maahanmuuttajat puhuivat sosiaalitoimistosta ja Kelasta niin kuin nämä olisivat valtion laitoksia. Siksi mahdollisia äidinkielisiä ohjeita maahanmuuttajille laadittaessa olisi tärkeä tuoda esiin, mitkä palvelut tarjoaa kunta ja mitkä valtio eli Kela.

Yksi mielenkiintoinen näkökulma toimeentulotuki-teemaan on se, millaista termistöä siihen liittyen tulkikentällä käytetään. Suomalainen sana toimeentulotuki on usealle kurdinkieliselle vaikea lausua ja todennäköisesti siitä syystä käytetään usein täysin väärää termiä m'aash (almaany) joka on vieraskielinen lainasana eikä vastaa sisällöllisesti toimeentulotuki-termiä. Eräät haastateltavat kertoivat käyttävänsä silloin tällöin suomenkielisiä termejä lainasanoina kurdia puhuesaan, mutta eivät tässä tapauksessa. Kokeneiden asioimistulkkien kokemusten

mukaan, monet kurdinkieliset asiakkaat käyttävät asioidessaan suomenkielisiä sanoja kuten päätös tai tulkki puhuessaan äidinkieltään, vaikka he lausuvat nämä suomenkieliset sanat väärin. Toisaalta samat asiakkaat eivät uskalla käyttää asu- mistuki- tai opintotuki termejä tai ehkä eivät osaakaan. Epäilemättä syitä voi olla monia ja tästä myös voisi syntyä jollekulle tutkimustyön aihe. On ilmeistä, että päätös- tai tulkki-termin käyttö on paljon yleisempää kuin työmarkkinatuki- tai työttömyyspäiväraha- tai vaikkapa ansiosidonnainen-termin käyttö. Miksi asia on näin, vaikka sanat eivät olekaan kovin pitkiä? Eihän lainasanojen käyttäminen arjessa ole mitenkään vieras ajatus. Kurdit muiden muslimikansojen joukossa käyttävät arabiankielisiä lainasanoja, vaikka eivät aivan ole ymmärtäneet niiden merkitystä. Islamin uskonnolla on vahva vaikutus Lähi-Idän kulttuureihin. Koraani on kirjoitettu arabiaksi ja kurdit ovat aina lukeneet sitä arabian kielellä. Viime vuosina se on käännetty kurdiksi, mutta sitä käyttävät lähinnä tutkijat eikä se ole yleisessä käytössä. Yksi syy lukea Koraania alkuperäisellä kielellä on hengellinen. Yksinomaan kirjan lukemista pidetään yhtenä hengellisenä jumalanpalvelustapana. Monia termejä onkin jopa alettu käyttämään kurdin kielessä. In shā' Allāh 'jos Jumala suo' (kirjaimellisesti: 'niin kuin Jumala tahtoo'), al-hamdu lillāh 'Jumalan kiitos, mā shā Allāh 'miten hienoa!

Palva (1998) selittää, että äidinkielestä riippumatta muslimit ovat aina pitäneet tärkeänä opetella Koraania nimenomaan arabiaksi. Kyse on Jumalan ilmoituksesta: "Olemme lähettäneet tämän arabiankielisenä Koraanina, jotta te ehkä ymmärtäisitte" (Koraani 12:2.) Käännökset ovat vain selityksiä, vaikka ne voisivatkin välittää oikein suuren osan Koraanin sisällöstä, ne eivät kuitenkaan voi antaa oikeaa kuvaa sen jäljittelemättömästä kauneudesta (i'jaz), jota pidetään vahvana todisteena Koraanin jumalallisesta alkuperästä (Palva 1998, 79 – 80.)

Onko oikein aina odottaa maahanmuuttajalta, että tämä oppisi hyvin suomen kieltä? On kiistatonta, että kielen osaaminen auttaa integroitumaan ja tehostaa kotoutumista. Eräs haastateltavista toteaa, ettei ymmärrä päätöksiä. Tämä johtuu siitä, ettei hän ymmärrä kieltä. Ruotsissa asuu suomalaisia, jotka eivät ole oppineet ruotsia. Olen pohtinut, miten he ovat tulleet toimeen? Onko oikein, että suo-

men kieltä osaamattomat maahanmuuttajat jäävät Suomessa paitsioon palveluista? Heiltä ei näkemykseni mukaan saisi evätä myöskään työpaikkaa sen perusteella, että he eivät osaa suomea.

On monta tapaa selittää asiat. Näkemykseni mukaan ei ole oikein rinnastaa maahanmuuttaja-asiakasta valtaväestön suomalaiseen, koska näiden kahden asiakasryhmän kasvuympäristöt ovat olleet täysin erilaiset. On otettava huomioon, että enemmistö Suomeen maahan muuttaneista ei kuulu korkeasti koulutettuihin. Yleensä korkeasti koulutetut yrittävät työllistyä nopeammin eivätkä he törmää toimeentulotukiasiaan. Toiseksi on ymmärrettävä, että monen maahanmuuttajan kotimaassa ei ole olemassa Suomen järjestelmää vastaavia palveluja. Asiakasohjeryhmän ajattelutavan ymmärtäminen auttaisi laatimaan tehokkaan asiakasohjeen. Mikäli kurdinkielinen asiakas ei saa tarvitsemaansa tietoa ymmärrettävässä ja oikeassa muodossa, tämä voi vaikuttaa ratkaisevasti hänen motivaatioonsa aloittaa elämänsä uudessa kotimaassa ja voi vaikeuttaa hänen urakehitystään ja näin ollen vaikuttaa koko hänen loppuelämäänsä.

Näkemykseni mukaan tehokkaampaan ja oikeellisempaan viestintään voisivat johtaa kaksi vaihtoehtoista ratkaisua. Ensimmäinen niistä on graafisen ohjeen laatiminen. Siinä selitetään, miten perustoimeentulotuki lasketaan. Toinen on projekti, jonka voisi nimetä *opi ja auta*. Projektiin valittaisiin aikuisia maahanmuuttajia, jotka osaavat jossain määrin suomea. Nämä valitut olisivat kotoutumiskoulutuksessa olevia henkilöitä. Projektiin osallistumisen voisi lukea heidän työharjoittelukseen. Heille pidettäisiin yhden aamupäivän koulutus, jossa selitettäisiin toimeentulotuen sisältö ja periaatteet kurdiksi ja suomeksi. Heille annettaisiin kääntäjien/tulkkien/ammattilaisten tarkistama sanasto, jonka pituus on enimmillään puolikkaan A4-sivun mittainen. Osallistumalla projektiin, heille annetaan mahdollisuus ottaa vastuu asiasta, joka suoraan heitä koskee. Tämä tähtää kahteen yhtäaikaiseen tavoitteeseen. Ensinnäkin he itse saavat täsmällistä tietoa toimeentulotuesta. Toiseksi he opettavat muille saman kielisille oppimiaan asioita. Nämä henkilöt sijoitetaan Kelan toimiston odotustilaan, missä he voivat selittää oman kielisille asiakkaille, mistä toimeentulotuessa on kysymys. Myöhemmin samoja henkilöitä voi käyttää pitämään luentoja uusille projektin opiskelijoille.

Yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa, ja liikkuva kuva puhuttelee yleisöä vielä tehokkaammin. Suomeen saapuvat uudet kurdinkieliset maahanmuuttajat asukkaat tarvitsevat perusteellisempaa tietoa toimeentulosta kuin, mitä yhdessä julisteessa on. Minulla on ajatuksena toteuttaa mahdollisesti lähitulevaisuudessa video-opastusprojekti. Lyhyissä tietopakettivideoissa selitettäisiin kurdin kielellä muun muassa toimeentulotuki. Muissa vastaavissa videoissa käsiteltäviä aiheita olisivat esimerkiksi ajankohtaiset aiheet kuten päiväkotijärjestelmä, lasten koulujärjestelmä ja verotusjärjestelmä, jotka kaikki ovat tärkeitä aiheita. Jokaisesta aiheesta tehdään oma tietopakettivideosa, joka ei kuitenkaan pituudeltaan ylitä kolmeakymmentä minuuttia. Pyrkimys on tuottaa mahdollisimman lyhyt video. Täsmällisen tiedon jakamisen kohderyhmä ovat ne, joilla on aikomus muuttaa Suomeen, jo Suomeen muuttaneet kurdit sekä heidän sukulaisensa näiden kotimaassa. On muistettava, että Suomessa asuviin kurdimaahanmuuttajiin kohdistuu painetta myös heidän sukulaistensa taholta näiden kotimaasta. Kotimaassa asuvien sukulaisilla on aina odote saada rahaa Suomessa asuivilta kurdisukulaisiltaan, koska heidän mielestään täältä saa helposti rahaa valtiota. Jotkut meistä kurdeista olemme vuosien aikana joutuneet sitkeästi selittämään kotimaassamme asuville perheenjäsenille ja sukulaisille, miksi meillä ei ole varaa lähettää heille rahaa. Videoita voi jakaa monien kanavien kautta. Henkilökohtaisen kokemukseni perusteella voin sanoa, että sellaiset videot saattaisivat jopa kiinnostaa kurdikielisiä tv-kanavia, joita kurdit katsovat sekä kotimaassaan että ulkomailla laajalti. Lisäksi infopankki.fi -internet sivun ylläpitäjät ovat ilmaisseet halukkuutensa jakaa tällaisten videoiden linkit omalla sivustollaan, vaikka tällä hetkellä infopankin sivun kurdinkieli on niin sanotusti tauolla. Kyseiset infopaketti-videot tehdään sellaisella tavalla, että ne on helppoa kääntää muille Suomessa eniten puhutuille maahanmuuttajakielille.

Tätä opinnäytetyötä on mahdollisuus jatkossa laajentaa. Tarkoitukseni on opinnäytetyön valmistuttua käyttää opinnäytetyötä pohjana kurdinkielisille asiakkaille mahdollisesti laadittavaan toimeentulotukiohjeeseen ja siihen liittyvään sanastoon, joka palvelisi myös tulkkeja.

Opinnäytetyöni tuloksia käytän perustellessani Kelalle ja kunnan sosiaaliviranomaisille esitettävissä perusteluissa, joiden tarkoituksena on tukea väitettä, että

tarvetta kurdinkieliselle toimeentulotukiohjeelle on väärinkäsitysten välttämiseksi ja resurssien oikein kohdistamiseksi. Ohjeella olisi myös yhteiskunnallista arvoa ja se säästäisi veronmaksajien varoja. Opinnäytetyön tulokset esitetään Kansaneläkelaitokselle, joka tekee päätöksen siitä, ryhtyykö se yhdessä tämän opinnäytetyön tekijän kanssa laatimaan kurdinkielistä toimeentulotukiohjetta. Mikäli näin päätetään, ohjeesta tehdään myös suomenkielinen käännös, jotta Kela suomenkielisenä viranomaisena ymmärtää, kuinka käsitejärjestelmä on selitettävä kurdinkieliselle kohderyhmälle. Opinnäytetyön ja sitä seuraavien työvaiheiden tarkoituksena on parantaa viestinnän laatua. Ohjeesta olisi mahdollista tehdä myös arabiankielinen ja farsin-/persiankielinen käännös, jolloin laajempi maahanmuuttajayhteisö hyötyisi ohjeesta. Kun ohje on olemassa, tulkkauksilanteeseen kuluu vähemmän aikaa, sillä käsitejärjestelmää ja termejä ei tarvitse joka kerta avata ja selittää tulkkauksessa. Tällöin viranomainen pystyy selittämään suomeksi termit kotouttavan käännöksen avulla ymmärtäen kulttuurien erot. Verovaroja voidaan tulkkauksesta säästyneen ajan vuoksi käyttää tehokkaammin. Tulkilta vapautuu enemmän aikaa suomalaisen yhteiskunnan tarvitsemiin toimeksiantoihin. Mikäli opinnäytetyön tulokset osoittavat, että todellinen tarve ohjeelle on olemassa, tämän opinnäytetyön perusteella laadittava toimeentulotukiohje ja siihen liittyvä sanasto myös yhtenäistää kurdin asioimistulkkiä käyttämää terminologiaa. Tarkoituksena on toimittaa varsinaisen opinnäytetyön eli kyselyn pohjalta mahdollisesti syntyvä toimeentulotukiohje ja -sanasto Kelan lisäksi Suomessa toimiville tulkkikeskuksille ja -toimistoille.

LÄHTEET

- Al-islam. Saatavilla 26.9.2017. The Bayt al-Māl <https://www.al-islam.org/message-thaqalayn/vol11-n2-2010/bayt-al-mal-and-distribution-zakat-mahmood-namazi/bayt-al-mal-and>
- Almaany. m'aash. Saatavilla 26.9.2017. <https://www.almaany.com/en/dict/ar-en/%D9%85%D8%B9%D8%A7%D8%B4/>
- Amirkhani, M. (2017) Makwan Amirkhani. Jyväskylä: Docendo Oy
- EncyclopaediaIslamica Foundation (persiaksi). Saatavilla 26.9.2017. Bayt al-mal. <http://rch.ac.ir/article/Details/12606>
- Fielding, N. (1996) Qualitative interviewing. Teoksessa N. Gilbert (toim.) Researching social life. London. Sage, 135 – 153.
- Hirsjärvi, H., Hurme H. (2008). Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsinki University Press
- Hirsjärvi, S., Remes, P & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Infopankki Suomen kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet. <http://www.infopankki.fi/fi/elama-suomessa/maahanmuuttajana-suomessa/suomen-kansalaisuus/suomen-kansalaisen-oikeudet-ja-velvollisuudet>
- Jokinen, K. (2006) Suomalainen Yhteiskunta (2). Porvoo: WSOY Oppimateriaalit Oy
- Kananen, J. 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- Kela Toimeentulotuki 21.02.2017 (pdf). <http://www.kela.fi/documents/10192/398512ed-0258-4f59-bd0d-9a4b38894784>
- Kela. Etuusohjeet etuuksittain http://www.kela.fi/kelan-etuusohjeet_ohjeet-etuuksittain
- Kela. Toimeentulotuki. Saatavilla 15.3.2017 www.kela.fi/toimeentulotuki
- Kelakanava video: Näin haet toimeentulotukea. Saatavilla 26.09.2017 <https://youtu.be/mtR2SksaKGk>
- Kopakkala, A. (2005) Porukka, jengi, tiimi. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Muhammed, H. (2011) Yhtä Erilaiset. Latvia. InPrint

- Ollus, N. (2012). Työperäinen ihmiskauppa Suomessa – tarua vai totta? Teoksessa Vuorikuru, I. (toim.), Maahanmuutto harmaan talouden kysymyksenä. (Kalevi Sorsa -säätio ja kirjoittajat). Jyväskylä: Bookwell Oy
- Palva, H. (1998). Kieli ja kulttuuri. Teoksessa Palva, H. & Perho, I. (toim.) Islamilainen Kulttuuri. Helsinki: Otava
- Rintala-Rasmus, A. & Giorgiani, T. (2007). Kulttuurit kohtaavat työhönotossa. Teoksessa Maarit, Vartia; Barbara, Bergbom; Terhi, Giorgiani; Anita, Rintala-Rasmus; Riitta, Riala & Simo, Salminen (toim.) Monikulttuurisuustyön arjessa. Helsinki: Työterveyslaitos.
- Robson, C. (1995) Real world research: a resource for social scientists and practitioner-researchers. Oxford: Blackwell Publishing.
- Sosiaali- ja terveysministeriö <http://www.stm.fi/toimeentulotuki>
- L 1999/731. Suomen perustuslaki 2 luku. Perusoikeudet, 4.2.2 Oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen (7 §).
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>
- Tilastokeskuksen tulevat julkistukset: <http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/tjulk.html>
- Tilastokeskus (2017). Kieli-än ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1990-2006. Saatavilla 4.10.2017.
http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/030_vaerak_tau_102.px/?rxid=7c7489cf-186d-46bd-b769-8c395a11810b
- Transparency International (TI). Corruption Perceptions Index 2016. Saatavilla 26.09.2017 https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016
- Väestöliitto ry. Yhteisöllinen ja yksilöllinen kulttuuri. Saatavilla 26.9.2017
http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/monikulttuurinen_parisuhde/yhteisollinen_ja_yksilollinen_ku